

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

**ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ім. І. Кріп'якевича**

79026, Львів, вул. Козельницька, 4
тел. (0322) 70-70-22, 70-65-98, 70-65-87
факс (0322) 70-70-21

E-mail: inukr@inst Ukr.lviv.ua, <http://www.inst Ukr.lviv.ua>
Р/р 35226001000300 в УДК у Львівській області,
МФО 825014, код 03534498

ВЕЛЬМИШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Запрошуємо до співпраці у науковому збірнику,
що входить до переліку наукових фахових видань України,

МАТЕРІАЛИ І ДОСЛІДЖЕННЯ З АРХЕОЛОГІЇ ПРИКАРПАТТЯ І ВОЛИНІ

Приймаються рукописи обсягом до 1 арк. українською мовою (для іноземців – англійською, німецькою та польською мовами) у паперовому та електронному примірниках (УДК, текст, анотації українською та англійською мовами (до 1 тис. знаків), підписи до рисунків (українською та англійською мовами), список скорочень, відомості про автора) комп’ютерним набором (кеглем 14, шрифтом Times New Roman через 1,5 інтервали, із стандартними розмірами полів).

Посилання наскрізні у квадратних дужках – прізвище автора, рік видання, сторінка, наприклад, [Петренко, 2003, с. 45], а в кінці тексту – список використаних джерел в алфавітному порядку мовою оригіналу, а також блок REFERENCES (приклад оформлення в кінці інформаційного листа).

Між прізвищами та ініціалами, сторінками, роками просимо ставити нерозривні пробіли, між будь-якими цифровими позначеннями ставимо коротке тире (–); лапки – “”, цитати – курсивом.

Посилання на ілюстрації – (рис. 1, 1,2).

Усі типи ілюстрацій позначають: *рис.* Нумерація ілюстрацій наскрізна і послідовна.

Графічні матеріали в електронному варіанті надсилали у **форматах tiff і jpeg** (розрільна здатність не менше 300 dpi). Усі написи та позначення на картах, схемах, таблицях мають бути виконані на комп’ютері.

Надіслані рукописи проходять обов’язкове **рецензування**. Їх подають на рецензію двом незалежним рецензентам, яких обирає редакційна колегія. Рішення про можливість публікації статті редколегія приймає з урахуванням побажань рецензентів. Статті, які не відповідають цим вимогам, а також із зауваженнями рецензентів, повертають авторам для доопрацювання. Автори будуть повідомлені щодо прийняття статті до друку.

Пропонуються такі **основні рубрики** збірника:

проблеми, гіпотези, узагальнення;
польові дослідження;
фондові колекції, окремі знахідки;
охорона пам’яток археології;
з історії археології;
рецензії, хроніка.

Вартість друку статті повідомимо додатково.

Черговий випуск збірника буде присвячено проблемам духовної культури.

Статті просимо надсиляти до 30 травня 2018 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 16446-4918Р від 19.02.2010 р.

Перереєстровано як фахове видання 07.10.2016

79008 ЛЬВІВ, вул. Винниченка, 24.

Інститут українознавства ім. І. Кріп’якевича НАН України.

Відділ археології. Редакційна рада збірника.

Тел. +380679870176 – Наталя Булик (заступник головного редактора)

+380976643835 – Олена Томенюк (відповідальний секретар)

E-mail: viddarch@ukr.net, nata_bnm@ukr.net, mdapv.ua@gmail.com

Редакційна рада збірника

ДО ПИТАННЯ “БАДЕНІЗАЦІЇ” ПІВДЕННО-СХІДНОЇ ПЕРИФЕРІЇ КУЛЬТУРИ ЛІЙЧАСТОГО ПОСУДУ

Андрій ГАВІНСЬКИЙ¹, Войцех ПАСТЕРКЄВІЧ²

¹Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України,
вул. Винниченка, 24, 79008, м. Львів, Україна, e-mail: gandrijdrug@yandex.ua

²Жешівський університет,
вул. Монюшка, 10, 350015, м. Жешів, Польща, e-mail: wojpas@vp.pl

Останнім часом з'являються нові матеріали, які свідчать про контакти культури лійчастого посуду (КЛП) з баденською культурою (БК) у її південно-східній периферії. У другій половині IV тис. до н. е. БК розпочала збільшувати площу свого заселення і у північному напрямі доходить до верхів'я Вісли, в район м. Krakowa, де, по суті, займає територію КЛП. В процесі такого тісного сусідства відбувались інтенсивні контакти між обома культурами, які мали мирний характер. При цьому, впливи мали односторонній напрям в сторону КЛП. Внаслідок цього в КЛП утворилася група пам'яток з лійчасто-баденськими рисами: Броночіци (фаза IV, V), Шарбія, Ксьонжніци Велькі та ін. Okрім Західної Малопольщі, баденізація КЛП відбувалася також у Великопольщі та на Куявах. На пам'ятках КЛП території межиріччя Західного Бугу та верхньої течії Дністра поки що немає даних про прямі імпорти баденської культури. Можна говорити лише про певні запозичення в орнаментації кераміки (прокреслені лінії вздовж усієї висоти посудини, канелюри) та пластичній декорації. Такі знахідки представлені окремими екземплярами: Грудек, Зимне, Винники-Лисівка. Біля десяти екземплярів виявлено на поселенні Которини, що є крайнім південно-східним пунктом ареалу КЛП. В статті впроваджено нові матеріали з поселення Зимне з незвичним для КЛП орнаментом. Ці та інші знахідки наводять на думку, що елементи бадену потрапляли сюди від родичів КЛП з території Західної Малопольщі, які вже набули рис лійчасто-баденських. Шляхи контактів могли проходити із заходу вздовж річок Сяну та Дністра, а на Волині – вздовж Вісли та Західного Бугу і навпаки в протилежну сторону. Хронологія появи цих предметів не є простою, адже лабораторно отримані дати з таких поселень, як Грудек, Зимне та Которини мають досить широкі межі, які фактично вкладаються в час існування КЛП на досліджуваній території: 3700/3650–800 BC. Можна припустити, що баденські риси в матеріальній культурі КЛП з'являються наприкінці IV тис. до н. е., в час становлення лійчасто-баденського горизонту на території Західної Малопольщі.

Ключові слова: культура лійчастого посуду, баденська культура, контакти, імпорти, орнамент.

Впродовж понад тисячолітнього існування культурі лійчастого посуду (КЛП) постійно доводилось контактувати із своїми сусідами. Особливо ці процеси простежувалися на її периферії, а саме на крайньому південно-східному напрямі, у межиріччі Верхнього Дністра та Західного Бугу, де КЛП межувала із трипільською культурою (ТК). В науковій літературі питання зв'язків між ними піднімали неодноразово [Пелещишин, 1997, с. 16; Jastrzębski, 1985], проте майже не маємо інформації про контакти з іншими сусідами, зокрема, із південно-західною баденською культурою (БК).

ЛІТЕРАТУРА

- Гавінський А. (2009). Поселення культури лійчастого посуду в Грибовичах // МДАПВ. – Вип. 13. – С. 172–197.
- Пелещишин М. (1997). Поселення мідного віку біля сіл Костянець і Листвин у Західній Волині. – Львів. – 122 с.
- ЦДІАЛ України. – Ф. 309 (Наукове товариство імені Шевченка). – Оп. 1. – Спр. 2404. – Арк. 17.

REFERENCES

- Havinskyi, A. (2009). Poselennia kultury liichastoho posudu v Hrybovychakh. *Materials and studies on archeology of Sub-Carpathian and Volhynian area*, 13, 172–197 (in Ukrainian).
- Peleshchyshev, M. (1997). *Poselennia midnoho viku bilia sil Kostianets i Lystvyn u Zakhidnii Volyni*. Lviv, 122 pp. (in Ukrainian).
- Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkiv Ukrayny u Lvovi. F. 309 (Naukove tovarystvo imeni Shevchenka). Spr. 2404. Ark. 17 (in Ukrainian).
- Jastrzębski, S. (1988). Południowo-wschodnia peryferia osadnictwa kultury pucharów lejkowatych. *Sprawozdanie z posiedzeń Komisji Naukowych PAN, Oddział w Krakowie*, 32(1), 8–10.

Стаття: надійшла до редакції 11.10.2016

TO THE ISSUE OF “BADENIZATION” OF SOUTH-EASTERN PERIPHERY OF FUNNEL BEAKER CULTURE

Andriy GAVINSKYI¹, Wojciech PASTERKIEWICZ²

¹Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of NAS of Ukraine,
Vynnychenko Str., 24, 79008, L'viv, Ukraine, e-mail: gandrijdrug@yandex.ua

²University of Rzeszów,
Moniuszki Str., 10, 350015, Rzeszów, e-mail: wojpas@vp.pl

New materials which appear recently show contacts of Funnel Beaker culture (FBC) with Baden culture (BC) in its south-eastern periphery. In the second half of IV kyr. B.C. Baden culture begins to increase the area of their inhabitation and in the northern direction they reached the headwater of the Vistula River in the region of Krakow, where in fact they occupied territory of FBC. During the process of such close adjacency intensive and peaceful contacts between these two cultures took place. Moreover, they had a one-way direction towards FBC. Consequently, the group of sites with features of mixed Funnel Beaker-Baden cultures appeared in FBC group: Bronocice (phase IV, V), Sharbiya, Książnice Wielki and others. Besides of Western Lesser Poland “badenization” of FBC is also took place in Greater Poland and in Kujawa. On the sites of FBC on the territory between the Western Bug River and headwater of the Dniester River there is no data indicating direct imports Baden culture for now. It can only be claimed certain borrowing in ornamentation of ceramic ware (incised lines along the entire height of the product, fluting) and plastic decoration. Such finds are represented by separate exemplars: Grudek, Zymne, Vynnyky-Lysivka. About ten exemplars were discovered on the Kotoryny settlement which is the extreme south-eastern point of the areal of FBC. New materials from Zymne settlement with unusual for FBC ornament are introduced at the article. These and other finds suggest that elements of Baden culture got there from relatives of FBC from the territory of Western Lesser Poland, which by then obtained features of Baden and Corded Ware cultures. Ways of contacts could take place from the west along the San and Dniester Rivers and in Volhynian area along the Vistula and Western Bug Rivers and on the contrary in the opposite direction. Chronology of the appearance of these finds is complicated, because the laboratory dates from such settlements as Grudek, Zymne and Kotoryny have wide frames that actually match to the period of existence of FBC on the examined area: 3700/3650–800 BC. We can assume that Baden features at the material culture of FBC appeared at the end of IV kyr. B.C., in the period of formation of horizon of Funnel Beaker-Baden cultures in the territory of the Western Lesser Poland.

Key words: Funnel Beaker culture, Baden culture, contacts, imports, ornament.